

Črna vsak četrti in
polna vred ali
v Mariboru s pošiljanjem
na celotno leto 12 dni,
od leta 7 dni, četrta leta
in izven Jugoslavije
13 dni. Naročnina se pošlje
na upravnitvo "Sloven-
skega Gospodarja" v Mar-
iboru, Koroska cesta št. 5,
kjer se dopolnjuje do od-
povedi. Naročnina se pla-
čuje v naprej.
Telefon Interurban št. 113.

Posamezna številka stane 2 kroni ali 50 para.

Poštnina v državi SPS prevzeta.

Uredništvo: Koroska cesta
št. 5, Koprnik se ne ve-
čejo. Upravnitvo spreje-
ma naročnino, inserate in
reklamacije. Cene inso-
tom po dogovoru. Za vsi-
kratne oglase polnoma
popust. Nezaprite reklama-
cije so poštno proste.
Čekovni račun poštnega
urada Ljubljane št. 10.600.
Telefon Interurban št. 113.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

8. številka.

Maribor, dne 23. februarja 1922.

56. letnik.

Zakaj odklanja naša stranka razredno borbo?

Naš izkušen voditelj dr. Ant. Keršič je preteklo leto na nekem va-
nem zborovanju izjavil: "Mi odklan-
jamo razredno borbo, ker ne poznamo
nobene razredov razven dveh: raz-
red zatiranih, zapostavljenih tlačanov
na eni strani in razred vseoblastnih
priladnikov velekapitalizma na drugi
strani."

Voditeljeve besede so bile plod um-
nega razmotrivanja in tvorijo del na-
šega programa. Ker pa kmetem in
delavcem ni po volji in pomen razredne bor-
be ni popolnoma znan, hočemo ta pred-
met vsestransko preučiti. Prej ali
slej bodo namreč razpisane volitve v
narodno skupščino in slovensko ljud-
stvo bo zopet odločevalo o svoji usodi.
Velekapitalistične ali tlačniške po-
litične stranke, kakor jim pravijo hr-
vatski seljaki, bodo v volilnem mete-
žu izigravale svoje poslednje karte.
Goditi se bodo čudeži: podkupljene a-
gitorije, nove časopise z vabljivimi
obljubami in ogromne množine vsilji-
vih letakov, vse to bodo vrgli v svo-
jem obupu med naše dobro ljudstvo;
tako da bo moral odločiti hladen razum
slovenskega kmeta, delavca in obrtni-
ka.

V volilno borbo bosta posegli dve
skupini, ki hodita sicer po ločenih po-
ti, toda njuni cilji je klub temu sku-
pen: obe skupini — velekapitalistične
stranke v narodnih barvah in fako-
zovane razredno-borbenne stranke (soci-
jalisti, zemljoradniki, samostojni itd.) —
sta glede načrta o pobujanju ljuds-
ke stranke in njenega razvoja brezpo-
gumno enodušni in bodoče volitve bodo
prinesle v Slovenijo nekaj rahlo ve-
zan "protiklerikalni blok" (skupino).
Mi, kar nas je zbranih pod neomade-
ževano zastavo krščanske demokracije,
se jih ne bojimo. To velja osobito
za velekapitalistične stranke (radika-
le, demokrate). Ljudstvo jih je docela
spoznalo in zato jim ne bo nasedlo. —
Nekoliko nevarnejše so pa razredne
stranke, ki bodo z njim lastnimi iz-
kušnjami vabile posamezne stanove v
svoja okrilja. Socialisti bodo, kakor
vedno, lazili za tvorniškim delavstvom
— okoli rudarjev, pa tudi poljskega de-
lavca bodo znali hipoma prepričati o
potrebi razredne borbe. Srbski zemlje-
radniki, dediči talnatih koritarjev iz ta-
hora naše Samostojne, se bodo pehali
izključno za kmetom. Dokazovali bodo
na shodih in v svoji "Naši vasi", da
so "klerikalci" sovražniki kmetkega
gibanja. In naš slovenski kmet bode
stal pred uganko: Komu naj verujem?
Lani so me opeharili samostojni vodi-

telji, ki so obetali toliko lepega: ko-
neč gospodstvu nad ubogim kmetom in
odpravo davkov, militarizma itd., se-
daj mi pa že zopet zvenijo slična ges-
la po ušesih.

Kaj hočejo razredne stranke? Vla-
dati hočejo! To je odgovor. Njih ble-
steče in omamljive firme, kakor: "Zem-
ljoradniška stranka (kmetiska stranka),
Kmetko-delavsko zveza itd., so luma-
nice, ki jim služijo v dosegu določenih
ciljev. Njih volilni agitatorji bodo po-
veličevali kmeta, povzročili njegove
zasluge, ocenjevali njegovo trpljenje,
in marsikateremu zasleplencu ali pa
kratkovidnemu se bo srce topilo vroče
radosti, ko bo z novo slastjo pritrjeval
besedam plačanih, brezvestnih aposto-
lov krivih političnih nauk!

Zakaj odklanjamo razredno borbo?
Opazovali smo žalečro velike Rusije;
ruske razmere so nekaj posebnega in
se razlikujejo od razmer v ostalih dr-
žavah Srednje Evrope. Toda videli
smo nekaj, kar naj si zapomnijo bes-
ni zagovorniki razredno-borbenih na-
ših strank; to je brezuspešna borba
ruskega kmeta in delavca proti želez-
nim zakonom svetovnega gospodarstva
in prirodnemu zakonu, ki se ime-
nuje: ljubezen, soglasje med vsemi stu-
novi. Ljudska stranka ne dela nobe-
nih razlik med priprostim poljskim de-
lavcem in vseučiliškim profesorjem —
ona ne priznava obrtniku večjih pred-
ností nego kmetu. Zato se ljudska
stranka ne bori samo za en razred —
regimo samo za kmeta, marveč za po-
litično, gospodarsko in socialno rav-
nopravnost vseh stanov.

Naši nasprotniki uporabljajo čisto
krat zbadljivo pripombo, češ, ljudska
stranka farba svoje somišljenike z le-
pimi gesli o slogi med posameznimi
stanovi. Socialisti, ki nam predba-
ciyajo, da ni mogoče, obenem zasto-
paš nasprotujočih si interesov kmeta,
obrnika, delavca, malega uradnika i.
t. d. V tej trditvi, v tem grmu nas-
protnih obdolžitev leži velikanski za-
jed! Obdolžniki bivše Avstro-Ogrske
so zdravili narodnostna vprašanja po
kratkem receptu "Divide et impera!"
(Deli in vladaj! Cim večja je bila ne-
sloga med narodi, tem večje je bilo —
skrivnostno veselje vladajočih dunaj-
skih oblastnikov. Če hočemo napraviti
belgrajskim porodičarjem (porodica —
rodovina, familija; tako nazivamo par
belgrajskih rodbin, ki so že od nekdaj
uživale velike predprave in katerih
predstavitelji se danes izkoriščajo na
ugodnih mestih svoje ljudstvo) poseb-
no veselje, dobro, pa se razdelimo še
i mi! Hrvati so že uvideli, da se kmet
v popolni osamljenosti, brez drugih sta-
nov, ne more uspešno boriti proti se-
danjemu režimu. Stopiti so na cesto

sporazuma med stanov in danes stoji
hrvatski seljak poleg obrtnika, inteli-
genta in delavca na eni obrambni čr-
ti. Ta fronta je Hrvatski blok, v ka-
terem so združene vse razredne poli-
tične stranke.

Mi Slovenci ne ravnimo nikakega
bloka. Kar je Hrvatski blok za brate
onstran Sotle, to je ljudska stranka
za našo milo Slovenijo. Ona združuje
v svojih vrstah vso pošteno in dobro
mislečo javnost, ki strmi za izboljša-
njem današnjih žalostnih razmer. —
Ljudska stranka odklanja razredno —
borbo, ker noče pranašati razkrojev-
nega udihva trajnih nasprotstev med
posameznimi stanov slovenskega ljud-
stva. V slogi, ljubezni in sporazumu
med slovenskim kmetom, obrtnikom in
delavcem ter malim človekom je zaja-
m čena boljša bodočnost naše domovine
Slovenije. Ljudska stranka je že v
svojih prvih početkih sejala seme mi-
ru in sprave, zato bo z vso odločno-
sjo nastopala proti razdiralnim naka-
nam razrednih strank. M. G.

Samostojni proti znižanju ministrskih plač.

Beograd, 15. februarja.

Ministri sedanje beogradske vla-
de so si leta 1921 sami sklenili take-
le plače:

Ministrski predsednik stalne letne
plače 48.000 K, draginski doklade
520.000 K, izredne doklade 240.000 K;
letno skupno torej 808.000 K.

Ostali ministri vsak posebej letno
stalne plače 48.000 K, postanske pla-
če 172.000 K, doklade 423.400 K; let-
no torej skupno 643.400 K.

Vsi ministri skupaj dobijo na leto
iz državne kase 11.745.800 K.

Poleg tega še imajo vsi ministri
na razpolago brezplačno luksuznozi
osebni avtomobil, šolarja, vožnjo v sa-
lonskem vozu po železnici in še druge
"posttranske" dohodke, kakor n. pr.
Puceljevi konji in voli.

Povprečno ima toraj ministrski
predsednik na mesec plače točno 67
tisoč 333 K, vsi ostali ministri pa
vsak po 53.620 K mesečno. To so o-
gromne svote!

Pomislimo: V beogradske vladi se
di 18 ministrov. 17 jih dobiva plače
letno po 643.400 K, predsednik pa
808.000 K. Citatelji, izračunajte sami,
kako ogromne so svote, ki jih držav-
na kasa izdaje letno še samo za mi-
nistre! Kje so pa še visoki uradniki
v ministrstvih in raznih oddeljenjih!

To je brezmejna razsipnost.

Gospodje ministri in "šefovi" se
kar kopljejo v stotisočakah, uboga

kmetiska, uradniška in delavska raja
pa strada in trpi grozno pomanjkan-
je.

V finančnem odboru narodne skup-
ščine so poslanci opozicije, med njimi
poslanec Slovenske ljudske stranke
gg. Klekl in Pušenjak predlagala, naj
se plače ministrom znatno zniža. Na-
ša stranka stoji na stališču, da dok-
ler ljudstvo trpi draginjo in pomanj-
kanje in dokler se našega davkoplače
valen trpinči z neosnovanimi bremenji
da tako dolgo ministri nimajo pravice
jemati tako ogromne plače iz državne
kase. Med ministri je več kot polovi-
ca milijonarjev. Ali ni to vnebovpijo-
če, da se taki ljudje tako molzejo dr-
žavo?

In kaj se je zgodilo v finančnem
odboru z predlogom opozicije? Pro-
padel je z osmimi proti desetim gla-
som. Samostojnež, ki je član finančne-
ga odbora, je glasoval za visoke mi-
nistrske plače!

Samostojna kmetijska stranka je
glasovala v finančnem odboru še za
eno

drugo potratnost.

namreč za takozvani dispozijski fond
finančnega ministra. Za leto 1922 si je
demokrat dr. Kumanudi zapisal v svoj
proračun ogromno svoto 450 milijonov
dinarjev, to je 1824 milijonov K. Fin-
minister lahko s to svoto prosto raz-
polaga, treba mu je samo pritriliti mi-
nistrskega sveta. Tako je najti v ra-
čunih za leto 1920 in 1921, odkar vla-
da sedanja demokratsko-samostojna
vlada, svote, kakor 8 milijonov dinar-
jev za "razne izdatke." Označeno ni
prav nič natančnejše. In za tako po-
tratnost glasujejo samostojni poslanci
brez izjeme. Kdor tega ne verjame, si
naj pride v Beograd ogledat zapisni-
ke o sejah finančnega odbora.

Vprašali boste, cenjeni citatelji —
"Slov. Gospodarja": "Da, v kake svr-
he pa uporabljajo ministri te ogromne
svote?" O tem molče ministri, molčeje
zapisniki. . . . Mislite si sami, kam
grede milijoni, ki jih davčne oblasti in
davkarje in carinarice izmozgajo iz
ubogega davkoplačevalca.

Ministrske plače in tihi dispozi-
jski sklad — to vse je ležalo samostoi-
nim poslancem bolj pri srcu, nego u-
bogo trpeče ljudstvo. Dovolj je tega!

Vse za one, ki imajo že dovolj.

1. Oškodovani bodo mahi.

V predzadnjem "Gospodarju" smo
obelodanili, kako je potučkal samostoi-
ni Mermolja s pomočjo radikalov in
demokratov Puceljevo zadevo z nemški-

Zaklad na otoku.

iz angleškega prevedel Paulus.

(Dalle.)

"Pri moji bargli, lepšega predloga
vam nobeden živ mornar ne more sta-
viti!"

"Torej moram odgovoriti?" sem v-
prašal s "pocim od glasom. Iz Sil-
verjevih zladljivih besed sem jasno
razumel, da visi smrt nad mojo glavo.
"Ihče vas ne triganjal! Premis-
lite si! Veste, čas tako prijetno mine
v vaši družbi!"

"Dobro", sem pogumno dejal. "Če
moram izbrati, imam tudi pravico, da
zvem kako stvari stoji, zakaj in ka-
ko ste prišli semkaj v koč in kje so
moji tovariši."

"Kako stvari stoji!" je zagodrnjal
eden upornikov. "Srečen, ki bi to ve-
del!"

"Drži jezik za zobmi, če te nihče
ne voraša!" se je zadržal Silver. In
prijazno se je spet obrnil k meni:

"Včera jutraj je prišel k nam g.
doktor Liveseu z belo zastavo. Dejal
je: 'Ka-itan Silver, — izgubljeni ste!
Ladije ni več!' — Nisem verjel! Po-
gledali smo in res, groma, 'Hispanio-

la" je izgubila. —! Nikdar
v življenju še nisem videl koga, ki bi
bil tako neumno zija, kakor smo zi-
jali mi tiskrat! —! 'Dobro', je dejal
zdravnik. 'Pogodimo se!' — In pogo-
dili smo se in tu smo sedaj in zaloge
in drve, ki ste jih tako skrbno nabra-
li, vse je naše! Kam je odšla vaša
družba, tega pa ne vem!"

Mirno je vlek el pipa.
"Pa ne mislite", je nadaljeval, "da
ste tudi vi vključeni v pogodbo; Zad-
nje, kar sva se menila, je bilo to-le:
Koliko vas bo odšlo? sem ga vprašal.
— 'Strije', je odgovoril. 'In eden iz-
med nas je ranjen. Tisti fant pa ne
vem, kje je. Vrag ga naj vzame! Sili
smo ga!' — To so bile njegove zad-
nje besede!"

"In to je bilo vse?"
"In to je bilo vse, moj sin!"
"In sedaj se moram odločiti?"
"In sedaj se morate odločiti, prav
gotovo da!"

"Dobro! — Nisem tako neumen, da
bi ne vedel, kaj mi je storiti. Naj pri-
de najhujše nad mene, malo me briga.
Dovolj smrti sem videl te dni! — Pa
par besed vam moram še poprej po-
vedati!" sem pridjal in bolj in bolj se
sem razburjal. "Prvič tole: V slabi ko-

zi ste! Ladijo ste izgubili, zaklad ste
izgubili, moštvo ste izgubili! Vse, se
vam je ponesrečilo! In če hočete vede-
ti, kdo je to storil, vedite — to sem —
storil jaz! Jaz sem tičal v jabolčnem
sodu tisto zadnjo noč na krovu in sem
čul vaše besede, John, in Dickove, —
in Handsove, ki leži sedaj na — dnu
morja! In vse sem povedal svojim lu-
dem, še preden je minila ura. In jaz
sem odrezal sidro, jaz sem ubil stra-
znika, ki ste ju postavili na ladijo, in
jaz sem jo spravil na varno mesto —
kjer je ne morete najti, nobeden med
vas ne! Jaz sem vse to naredil in ne
bojim se vas! Ubijte me, če me hoče-
te, ali pa mi prizanesite. — Se eno
bom povedal in nič več. Če mi priza-
nesete — naj bo pozabljeno, kar se je
zgodilo! In če bodete kedaj na zatož-
ni klopi zaradi upornišva, rešil vas
bom, če mi bo le mogoče! — Na vas
je da se odločite, da izberete! Ubijte
me in storite še eno hudobijo, ali pa
me pustite živega, da vas rešim ve-
šali!"

Nehal sem, ker mi je zmanjka sa-
pe. — In nobeden se ni genil, vsi so
molčali in ziali v mene kakor toleta.
In se so molčali, ko sem nadaljeval:
"Vi, Silver, ste mislim najboljše iz-

med tehle ljudi tukaj. Če se mi kaj
hudega zgodi, hvaležen sem vam ako
povesite zdravniku, kako sem s rejal
svojo usodo!"

"Mislim bom na to!" je odgovoril z
tako čudnim naglasom, da nisem ve-
de ali se norčuje iz mene, ali pa mu
uga moja srčnost.

"In jaz še eno pristavim!" vzklik-
ne stari, temnozagoreli mornar Mor-
gan — tisti, ki sem ga videl v Silver-
jevi krčmi v Bristolu — "on je spoz-
nal 'Crnega psa'!"

"In jaz se tudi eno!" je dejal naš
nekdanji kuhar. "Pri moji leseni bar-
gli tule, — on je ukradel Billu zemlje-
vid! Gladko in kraško — on nas je vse
uničil!"

"In zato mora iti!" se je zadržal se-
daj Morgan pograbil nož in skočil po-
koncu.

"Proč tu!" je zakričal Silver. —
"Kdo si ti, Tom Morgan, in kdo je tu-
ka kapitan? Naučil te bom! Pridi mi
na pot, pa pojdeš, kamor je šel — že
mnogoteri, ki se je drznili, mi pogle-
dali med oči!"

Morgan je obstal. Njegovi tovari-
ši pa so preteče godrnjali:

"Prav je dejal Tom!" je eden re-
kel.